

გადაწყვეტილება №გ-1/243/2018

შპს „ა“-ს შემოწმების დასრულების შესახებ

ქ. თბილისი

27/04/2018

აღწერილობითი ნაწილი

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის 2018 წლის 12 თებერვლის №03/12 ბრძანების შესაბამისად, 2018 წლის 12 თებერვლიდან 2018 წლის 12 აპრილის ჩათვლით პერიოდში განისაზღვრა შპს „ა“-ს (ს/კ *****) (შემდგომში - ცენტრი) შემოწმება. შემოწმება მოიცავდა ცენტრის №* განყოფილებაში ლაბორატორიული გამოკვლევის მიზნით ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების (ურინოტესტირების) პროცესის ვიდეოთვალთვალის კანონიერების და მკურნალობის მიმღები პირების პერსონალური მონაცემების დასაცავად მიღებული უსაფრთხოების ზომების შესაბამისობის შესწავლას.

შემოწმების შედეგად დადგინდა შემდეგი გარემოებები:

- ცენტრი მონაწილეობას იღებს „2017 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 30 დეკემბრის №638 დადგენილებით დამტკიცებული პროგრამის - „ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობის“ განხორციელებაში და მეთადონით ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის (შემდგომში - სახელმწიფო პროგრამა) ფარგლებში, ტერიტორიული ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის პრინციპის გათვალისწინებით, ლოკალური განყოფილებების (მათ შორის ცენტრის №* განყოფილების) მეშვეობით დღემდე ემსახურება პაციენტებს საქართველოს მასშტაბით.
- ცენტრის განმარტებით, ზემოხსენებული სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, თერაპიაში ჩართული პაციენტების (იგივე მკურნალობის მიმღები პირები, ბენეფიციარები) პერსონალური მონაცემების დამუშავების საფუძველს წარმოადგენს „2017 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 30 დეკემბრის №638 დადგენილება, ამასთან, ცენტრი საქმიანობის პროცესში ასევე ხელმძღვანელობს „პაციენტთა უფლებების შესახებ“ საქართველოს კანონით, „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის განხორციელების შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 3 ივლისის №01-41/ნ ბრძანებით, (რომლის

№1 დანართით დამტკიცებულია „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის განხორციელების მეთოდოლოგია“) და ყველა სხვა შესაბამისი ბრძანებით და ნორმატიული აქტით, რომელიც დამტკიცებულია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის მიერ.

- მეთადონით ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამაში ჩართვისა და მკურნალობის მიღების მიზნით, პაციენტსა და ცენტრს შორის ფორმდება ხელშეკრულება, რომელიც სხვა პირობებთან ერთად ითვალისწინებს პაციენტის ვალდებულებას სრულად მიაწოდოს დაწესებულების პერსონალს „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის განხორციელების შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 3 ივლისის №01-41/ნ ბრძანების №1 დანართით დამტკიცებული „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის განხორციელების მეთოდოლოგიით“ გათვალისწინებული ინფორმაცია/დოკუმენტაცია. ზემოაღნიშნული მეთოდოლოგიის მე-5 მუხლი განსაზღვრავს ჩანაცვლებითი მკურნალობის პროგრამაში პაციენტთა ჩართვის საფუძველსა და კრიტერიუმებს, ხოლო მე-6 მუხლით დადგენილია პაციენტთა ჩანაცვლებითი მკურნალობის პროგრამაში ჩართვის წესი, რომელიც, მათ შორის, ითვალისწინებს პაციენტის მხრიდან განცხადების წარმოდგენას, რომელსაც თან უნდა ახლდეს პაციენტის პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტი, ცნობა ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ (ფორმა NIV-100/ა), ხოლო მე-5 მუხლის მე-2 პუნქტის „გ“, „დ“, „ე“, „ვ“ და „ზ“ ქვეპუნქტების შემთხვევაში – შესაბამისი დამადასტურებელი დოკუმენტაცია. შემოწმების ფარგლებში ცენტრის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ უმრავლეს შემთხვევაში, პრაქტიკაში, პაციენტ(ებ)ის მხრიდან ხდება მხოლოდ განცხადების წარმოდგენა, რომლის ფორმა გათვალისწინებულია „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის ფარგლებში გამოსაყენებელი დოკუმენტაციის ფორმების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 3 ივლისის №01-42/ნ ბრძანების დანართი №3-ით. ამავე ბრძანების დანართი №1.10-ით გათვალისწინებულია ნარკომანიის ჩანაცვლებით სპეციალურ პროგრამაში პაციენტის ჩართვის შესახებ სამედიცინო საკონსულტაციო კომისიის (შემდგომში - სსკ) გადაწყვეტილების ფორმა (№IV-230 -10/ა).
- ცენტრის განმარტებით, პაციენტის განცხადება, ასევე ინფორმაცია ჩანაცვლებით პროგრამაში მისი ჩართვის შესახებ და „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის ფარგლებში გამოსაყენებელი დოკუმენტაციის ფორმების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 3 ივლისის №01-42/ნ ბრძანებით გათვალისწინებული სხვა დოკუმენტაცია (ფორმა №IV-230 -1/ა, რომელიც ითვალისწინებს პაციენტის პირველადი გასინჯვის მონაცემებს, ფორმა №IV-230 -2/ა - პაციენტის ნარკოლოგიური ანამნეზი, ფორმა №IV-230 -3/ა- ჩანაცვლებელი ფარმაცევტული პროდუქტის დანიშვნის ფურცელი, ფორმა №IV-230 -4/ა - პაციენტის ნევროლოგიური და ფსიქიკური სტატუსი,

ფორმა №IV-230 -5/ა - ერთი თვის განმავლობაში პაციენტზე გაცემული ჩამანაცვლებელი ფარმაცევტული პროდუქტის რაოდენობის სააღრიცხვო ფორმა, ფორმა №IV-230 -6/ა - ურინოტესტირება და სხვა) თავსდება და ინახება ამავე ბრძანებით დამტკიცებულ პაციენტის სამედიცინო ბარათთან (ფორმა №IV-230/ა) ერთად (სამედიცინო პერსონალის მიერ ხშირად მოიხსენიება როგორც პაციენტის სამედიცინო ისტორია).

- სამედიცინო ბარათი (ფორმა №IV-230/ა) თითოეულ პაციენტზე იხსნება ინდივიდუალურად და მათ შორის, შეიცავს შემდეგ ინფორმაციას: პაციენტის სახელი, გვარი, პირადი ნომერი, პაციენტის დაბადების თარიღი (რიცხვი/თვე/წელი), სქესი, მისამართი, (მუდმივი და ფაქტობრივი მისამართი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დამატებითი საკონტაქტო პირი (ნათესაური კავშირი), საკონტაქტო მონაცემები (მისამართი, ტელეფონი), პროფესია, სამუშაო ადგილი, ინფორმაცია პირველადი, კლინიკური და დასკვნითი დიაგნოზის შესახებ და სხვა.
- ცენტრის განმარტებით, ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამაში ჩართულ პაციენტთა დოკუმენტაციის შენახვის ვადა ინდივიდუალურია, პროგრამის დენადი ხასიათის გათვალისწინებით. ამდენად, ფუნქციონალურად აქტიური ინფორმაციის შემცველი სამედიცინო ბარათები ინახება ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განმახორციელებელ განყოფილებაში (საორდინატოროში), წინასწარ განსაზღვრულ ისეთ ადგილებში, სადაც წვდომა მაქსიმალურად არის შეზღუდული გარეშე პირთათვის, ხოლო ის ინფორმაცია, რომელიც კარგავს ფუნქციონალურ დანიშნულებას (მაგალითად, პაციენტის გარდაცვალების მიზეზით) ინახება ცენტრის ცენტრალიზებულ არქივში სამედიცინო ამბულატორიული დოკუმენტაციის შენახვის ვადით (საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2002 წლის 17 ივლისის №198/ნ ბრძანებით დამტკიცებული „სამედიცინო დაწესებულებებში სამედიცინო ჩანაწერების შენახვის წესის“ 9.3 მუხლის თანახმად, „ამბულატორიულ დაწესებულებათა სამედიცინო ბარათები სამედიცინო არქივში ინახება 5 (ხუთი) წლის განმავლობაში. ვადის ათვლა ხდება სამედიცინო არქივში ბარათის მოთავსების დღიდან).

ურინოტესტირების პროცესში მონაცემთა დამუშავება

- ნარკოტიკული საშუალებების მოხმარების ფაქტის დასადგენად, ცენტრის №* განყოფილებაში ლაბორატორიული გამოკვლევის მიზნით ხორციელდება ბიოლოგიური მასალის ჩაბარება (ურინოტესტირება) იმ პაციენტების მიერ, რომლებიც წარმოადგენენ პროგრამის ბენეფიციარებს და ჩანაცვლებითი მკურნალობის მიმღებ პირებს.
- „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის განხორციელების შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 03 ივლისის №01-41/ნ ბრძანების დანართი №1-ით დამტკიცებული „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის

განხორციელების მეთოდის“ მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ექიმის დანიშნულების გარეშე ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების მიღების კონტროლის მიზნით, „პაციენტის მდგომარეობის გათვალისწინებით, პერიოდულად (არანაკლებ თვეში ერთხელ) ტარდება თითოეული პაციენტის ბიოლოგიური მასალის მოულოდნელი გადამოწმება ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების შემცველობაზე“.

- ურინოტესტირებისას ქიმიურ-ტოქსიკოლოგიური ანალიზის გაყალბების პრევენციის მიზნით, ცენტრი ახორციელებს ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის ვიდეომონიტორინგს. ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, აღნიშნული პროცედურა მიმართულია პაციენტის ჯანმრთელობის დაცვისკენ, ვინაიდან, ექიმის დანიშნულების გარეშე ნარკოტიკული ან/და ფსიქოტროპული ნივთიერებების მოხმარება, ჩანაცვლებითი თერაპიის ძირითადი ნივთიერების - მეთადონის ჰიდროქლორიდის ხსნართან ერთად, წარმოშობს ჯანმრთელობის მნიშვნელოვანი დაზიანების მაღალ რისკს და ლეტალური შედეგის დადგომის საფრთხეებს. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, ვიდეოთვალთვალის მიზანს წარმოადგენს პირის უსაფრთხოების დაცვა.
- აღსანიშნავია, რომ ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის ვიდეოთვალთვალის წესი არ არის რეგულირებული ნორმატიულ დონეზე, თუმცა პაციენტსა და ცენტრს შორის ჩანაცვლებითი მკურნალობის პროგრამაში ჩართვის მიზნით გაფორმებული ხელშეკრულების ** პუნქტი ითვალისწინებს პაციენტის ვალდებულებას - „სამედიცინო პერსონალის ყოველი მოთხოვნისას ჩააბაროს შარდი ქიმიურ-ტოქსიკოლოგიური ანალიზისათვის სამედიცინო პერსონალის მეთვალყურეობის ქვეშ“. ამავე ხელშეკრულების *** პუნქტის მიხედვით, „პაციენტის მიერ ბიოლოგიური მასალის აღება ქიმიურ-ტოქსიკოლოგიური ანალიზის ჩასატარებლად, აგრეთვე ჩამანაცვლებელი მედიკამენტის დანიშნული ულუფის მიღება იწერება ვიდეოთვალთვალის (წინამდებარე ხელშეკრულებაზე ხელმოწერა განიხილება პაციენტის ინფორმირებულ თანხმობად)“. აღსანიშნავია, რომ ხელშეკრულებაში პირდაპირ არ არის მითითებული ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის ვიდეოთვალთვალის მიზანი, თუმცა, ხელშეკრულების **** პუნქტის მიხედვით, „დაწესებულებას უფლება აქვს დააყენოს პაციენტის პროგრამიდან გარიცხვის საკითხი იმ შემთხვევაში, თუ ადგილი აქვს პაციენტის მიერ ქიმიურ-ტოქსიკოლოგიური ანალიზის გაყალბების მცდელობას“.
- ცენტრის განმარტებით, მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული პროცესის კონკრეტული მარეგულირებელი შიდა წესი არ არის შემუშავებული, ცენტრი ანალოგიის პრინციპით ხელმძღვანელობს და ჩანაცვლებით თერაპიაში ჩართული პაციენტ(ებ)ის ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების (ურინოტესტირების) პროცესზე ავრცელებს (აქტში მითითების არარსებობის მიუხედავად, პრაქტიკულად) ცენტრის გენერალური დირექტორის 2017 წლის ** სექტემბრის ბრძანებით (ვრცელდება, საჯარო სამსახურში წარდგენის მიზნით ნარკოლოგიური საშუალების მოხმარების ფაქტის დადგენის შესახებ ცნობის და

ნარკოლოგიური აღრიცხვიანობის შესახებ ცნობის გაცემის შემთხვევებზე), დადგინდა წესს, რომელიც თავის მხრივ გამომდინარეობს „სახელმწიფო მოსამსახურეებისა და საჯარო მოსამსახურეების ნარკოლოგიური შემოწმებისა და შესაბამისი ცნობის გაცემის წესისა და პირობების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2017 წლის 20 სექტემბრის №01-60/ნ ბრძანების მე-11 მუხლის მოთხოვნებიდან. კერძოდ, ცენტრის გენერალური დირექტორის 2017 წლის ** სექტემბრის ბრძანების 27-ე მუხლის (რომელიც საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2017 წლის 20 სექტემბრის №01-60/ნ ბრძანების მე-11 მუხლის იდენტურია) თანახმად, „გამოსაკვლევ პირისგან ბიოლოგიური მასალის (შარდის) აღება ხდება მის მიერ შერჩეულ პირობებში - ვიდეოთვალის მეთვალყურეობით ან გამოკვლევაზე უფლებამოსილი (იმავე სქესის) პირის თანდასწრებით“. განსახილველ შემთხვევაში, ცენტრი ახორციელებს ურინოტესტირების პროცესის მხოლოდ ვიდეომეთვალყურეობას ალტერნატივის გარეშე, რადგან ნარკოტიკული საშუალებების მოხმარების ფაქტის დადგენის მიზნით ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის ვიდეომეთვალყურეობა მიმართულია ლაბორატორიული გამოკვლევის შედეგის უტყუარობისა და კვლევის გაყალბების თავიდან აცილებისკენ და წარმოადგენს პროცესის მეთვალყურეობის შეუცვლელ მეთოდს.

პერსონალური მონაცემების დასაცავად მიღებული უსაფრთხოების ზომები

- მკურნალობის მიმდებ, ჩანაცვლებით თერაპიაში ჩართულ პირთა სამედიცინო დოკუმენტაცია ინახება განყოფილების საორდინატორო ოთახში არსებულ კარადებში. ოთახში შესასვლელ კარზე განთავსებულია გამაფრთხილებელი ნიშანი წარწერით: „უცხო პირთა შესვლა მედ. პერსონალის თანხმობის გარეშე აკრძალულია“. ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, შესაბამისი სამედიცინო პერსონალის არყოფნის შემთხვევაში, საორდინატორო იკეტება.
- ცენტრის განმარტების თანახმად, მკურნალობის მიმდებ პირების შესახებ ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განმახორციელებელ №* განყოფილებაში დაცულ სამედიცინო დოკუმენტაციაზე, შესაბამისად, პაციენტების პერსონალურ მონაცემებზე (არ იგულისხმება ურინოტესტირების კაბინის ვიდეოჩანაწერები) წვდომა აქვთ:
 - ***განყოფილების უფროსს*** - ადმინისტრაციული ფუნქციების ჯეროვნად წარმართვის უზრუნველსაყოფად, განყოფილებაში მიმდინარე პროცესების აღრიცხვისა და მეთვალყურეობის, ასევე, განყოფილების უფროსის - როგორც მედიკამენტის ლეგალურ ბრუნვაზე პასუხისმგებელი პირის ვალდებულებათა შესრულების მიზნით. შემოწმების ფარგლებში, ცენტრის წარმომადგენლის მიერ მოწოდებული ჩანაცვლებითი თერაპიის განყოფილების უფროსის უფლება-მოვალეობათა აღწერილობის თანახმად, განყოფილების უფროსის ფუნქციები მოიცავს სსკ-ს გადაწყვეტილებათა შესაბამისად, პაციენტების პროგრამაში ჩართვის

უზრუნველყოფას და ხელშეკრულების გაფორმებას, პროგრამის პაციენტების გაწერის, ჩამანაცვლებელი პრეპარატის ულუფის ხელზე გაცემის და სხვა საკითხების შესახებ გადაწყვეტილებების ოპერირებას და სხვა. შემოწმების ფარგლებში ცენტრის წარმომადგენლის მიერ ასევე მოწოდებულ იქნა ცენტრის გენერალური დირექტორის 2017 წლის ** ივნისის ბრძანება, რომლის 27-ე პუნქტის საფუძველზე განისაზღვრა, რომ „ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განმახორციელებელ განყოფილებებში, პერსონალური მონაცემების შემცველი ინფორმაციის/დოკუმენტაციის დამუშავებაზე, დაცვასა და აღრიცხვაზე, გამჟღავნებისგან დაცვაზე პასუხისმგებლობა დაეკისროთ ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განმახორციელებელი განყოფილების უფროსებს“.

- **განყოფილების უფროსი ექთანს** - ჩამანაცვლებელი პრეპარატის დღიური და თვის განმავლობაში ხარჯვის, პაციენტზე თვის განმავლობაში გაცემული მედიკამენტების ჯამური ოდენობის გამოთვლის მიზნით. შემოწმების ფარგლებში, ცენტრის წარმომადგენლის მიერ მოწოდებული ჩანაცვლებითი თერაპიის განყოფილების უფროსი ექთანის უფლება-მოვალეობათა აღწერილობის მიხედვით, განყოფილების უფროსი ექთანის ფუნქციები ითვალისწინებს სამკურნალო საშუალების დანიშნული დოზის გაცემის და მისი მიღების პერიოდული მეთვალყურეობის განხორციელებას, განყოფილებაში ჩამანაცვლებელი ნარკოტიკული პრეპარატის მიღების, რეგისტრაციის, შენახვის და გაცემის უზრუნველყოფას და კონტროლს, განყოფილებაში და საპროცედუროში არსებული სპეციალური დოკუმენტაციის წარმოებას და მათ შევსებაზე კონტროლის განხორციელებას, განყოფილების სამედიცინო საქმიანობის წარმოებაში მონაწილეობის მიღებას, მიღებული და გაწერილი პაციენტების აღრიცხვის კონტროლს, მედიკამენტების ბინაზე, სტაციონარში და ხელზე გაცემის პროცედურის უზრუნველყოფას, პაციენტების რანდომიზირებული ურინოტესტირების უზრუნველყოფას და სხვა.
- **განყოფილების ექიმ-ნარკოლოგს** - საექიმო საქმიანობის განხორციელების მიზნით. შემოწმების ფარგლებში, ცენტრის წარმომადგენლის მიერ მოწოდებული ჩანაცვლებითი თერაპიის განყოფილების ექიმ-ნარკოლოგის უფლება-მოვალეობათა აღწერილობის, თანახმად, განყოფილების ექიმ-ნარკოლოგის ფუნქციები მოიცავს სსკ-ს გადაწყვეტილებათა შესაბამისად პროგრამაში ჩართული პაციენტების სათანადო სამედიცინო დოკუმენტაციის წარმოებას, პაციენტებთან სისტემატურ მუშაობას, მათი ჯანმრთელობის მდგომარეობის გაკონტროლებას, პაციენტებისათვის ჩასატარებელი რანდომიზირებული ურინოტესტირების განსაზღვრას და სხვა.
- **განყოფილების ფსიქოლოგს** - საექიმო საქმიანობის განხორციელების მიზნით. შემოწმების ფარგლებში, ცენტრის წარმომადგენლის მიერ მოწოდებული ჩანაცვლებითი თერაპიის განყოფილების ფსიქოლოგის უფლება-მოვალეობათა აღწერილობის მიხედვით, განყოფილების ფსიქოლოგის ფუნქციები ითვალისწინებს პაციენტების ფსიქოლოგიური მდგომარეობის შეფასებას, მათი პიროვნული

მახასიათებლების შესწავლას, პროგრამაში ჩართული პაციენტების ფსიქოლოგიურ მდგომარეობაზე ზრუნვას, ფსიქოლოგიურ კონსულტირებას, ფსიქოთერაპიას, პაციენტის მდგომარეობის მონიტორინგს, პაციენტის პროგრამაში ჩართვის პროცედურაში მონაწილეობის მიღებას და სხვა.

- **განყოფილების სოციალურ მუშაკს** - ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამაში პაციენტის მკურნალობის დაგეგმვის პროცესში მონაწილეობის უზრუნველსაყოფად. შემოწმების ფარგლებში, ცენტრის წარმომადგენლის მიერ მოწოდებულ იქნა ჩანაცვლებითი თერაპიის განყოფილების სოციალური მუშაკის უფლება-მოვალეობათა აღწერილობა, რომელიც მათ შორის ითვალისწინებს ჩანაცვლებითი თერაპიის პროგრამაში ჩართვის პროცედურის და დოკუმენტაციის გაფორმების უზრუნველყოფას, მიღებული და გაწერილი პაციენტების მონაცემების ერთიანი ბაზის წარმოებას და სათანადო დოკუმენტაციის შევსებას, ფსიქოლოგთან ერთად პაციენტის სოციალურ ადაპტაციის გზების დაგეგმვას და სხვა.
- **განყოფილების ოპერატორს** - განყოფილების მასშტაბით სტატისტიკური მონაცემების შეგროვებისა და აღრიცხვის მიზნით. შემოწმების ფარგლებში ცენტრის წარმომადგენლის მიერ მოწოდებული ჩანაცვლებითი თერაპიის განყოფილების ოპერატორის უფლება-მოვალეობათა აღწერილობის თანახმად, ოპერატორის ფუნქციები მოიცავს პაციენტის ყოველთვიური დანიშნულების ბარათების ბეჭდვას, განყოფილებაში შესული თანხების აღრიცხვის უზრუნველყოფასა და შესაბამისი დოკუმენტაციის წარმოებას და სხვა.
- პაციენტების პერსონალურ მონაცემებზე წვდომის მქონე ზემოხსენებულ პირთა სამუშაო აღწერილობა, რომელიც წარმოადგენს მათთან გაფორმებული შრომითი ხელშეკრულების განუყოფელ ნაწილს, ითვალისწინებს ინფორმაციის კონფიდენციალურად დაცვის ვალდებულებას.
- ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განმახორციელებელ განყოფილებებში დღისა და თვის განმავლობაში ჩართული და გაწერილი პაციენტების აღრიცხვას აწარმოებს ცენტრის პროგრამათა მართვის სამსახური, რომელსაც ამ მიზნით წვდომა აქვს პაციენტების შესახებ შემდეგ მონაცემებზე: სახელი, გვარი, პირადი ნომერი, სამედიცინო ბარათის ნომერი, პროგრამაში ჩართვის და პროგრამიდან გასვლის თარიღები, ასევე პროგრამიდან გასვლის საფუძველი, ასეთის არსებობის შემთხვევაში. ცენტრის განმარტებით, ზემოაღნიშნული მონაცემების დამუშავების მიზანია შიდა ბაზის ფორმირება და „2017 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 30 დეკემბრის №638 დადგენილებით დამტკიცებული პროგრამის - „ნარკომანიით დაავადებულ პაციენტთა მკურნალობის“ ფარგლებში სტატისტიკური აღრიცხვის წარმოება და ინფორმაციის, საანგარიშო თვის განმავლობაში შესრულებული სამუშაოს სახით, ყოველთვიურად,

ყოველი თვის მომდევნო საანგარიშო თვის 10 (ათი) რიცხვამდე მიწოდება სსიპ - სოციალური მომსახურების სააგენტოსათვის.

- ცენტრის განმარტებით, ცენტრის პროგრამათა მართვის სამსახურში დასაქმებულია ** პირი და თითოეულ მათგანთან გაფორმებული სტანდარტული შრომითი ხელშეკრულება ითვალისწინებს კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულებას. კერძოდ, შემოწმების ფარგლებში ცენტრის წარმომადგენლის მიერ მოწოდებული ერთ-ერთი ხელშეკრულების დანართის თანახმად, „დასაქმებული ვალდებულია არ დაუშვას მესამე პირისთვის დამსაქმებლის პროფესიული ან კომერციული საიდუმლო ინფორმაციის პირდაპირი თუ არაპირდაპირი წესით გამჟღავნება. კონფიდენციალურია ნებისმიერი ინფორმაცია პაციენტის შესახებ. ინფორმაცია, კომერციული ფასეულობის მქონე გეგმების, ფორმულის, პროცესის ან ნებისმიერი სხვა ინფორმაცია, რომელიც გამოიყენება დამსაქმებლის მიერ ჯეროვანი სამედიცინო მომსახურების გასაწევად ან რომელიც წარმოადგენს სიახლეს ან სხვა მნიშვნელოვან შედეგს და მისმა გამჟღავნებამ შეიძლება ზიანი მიაყენოს დამსაქმებლის კონკურენტუნარიანობას, ან დაირღვეს პაციენტის უფლებები.“
- ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განმახორციელებელი ცენტრის ერთი განყოფილებიდან მეორე განყოფილებაში პაციენტის გადასვლის შემთხვევაში (ე.წ. შიდა მიგრაცია), პაციენტის სამედიცინო დოკუმენტაციის გადაცემა ხორციელდება ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განმახორციელებელი განყოფილების უფროსებს შორის გაფორმებული მიღება-ჩაბარების აქტის საფუძველზე.
- ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, მეთადონით ჩანაცვლებითი თერაპიის №* განყოფილებაში გათვალისწინებულია დაცვის სისტემა (სიგნალიზაცია), ამასთან, განყოფილებას, შესაბამისი ხელშეკრულების საფუძველზე იცავს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ - დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი (შემდეგში - დაცვის პოლიცია). დაცვის პოლიციის თანამშრომელთა მიერ კონტროლდება განყოფილების შიდა პერიმეტრი და ზოგადად უსაფრთხოება, ამასთან, ზეპირსიტყვიერი მითითების საფუძველზე, მათი მხრიდან მიმდინარეობს განსაკუთრებული კონტროლი პერსონალური მონაცემების განთავსების ადგილებზე გარეშე პირთა წვდომის შეზღუდვის მიზნით. 2018 წლის 21 თებერვალს ადგილზე ჩატარებული შემოწმების დროს დადგინდა, რომ სამედიცინო პერსონალის სამუშაო ოთახებში შესასვლელ კარებზე განთავსებულია გამაფრთხილებელი ნიშნები წარწერით: „უცხო პირთა შესვლა მედ. პერსონალის თანხმობის გარეშე აკრძალულია“.
- ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, №* განყოფილებაში პრეპარატების მისაღებად მისული პაციენტები, სპეციალურ საპროცედუროში ჩამანაცვლებელი სამკურნალო საშუალებების საგნობრივ-რაოდენობრივი აღრიცხვის ჟურნალში - (შემდგომში - ჟურნალი) ხელმოწერით ადასტურებენ მედიკამენტის მიღებას. ჟურნალის ფორმა დამტკიცებულია „ფარმაცევტულ, სამედიცინო, ხანდაზმულთა, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა და მზრუნველობას მოკლებულ ბავშვთა დაწესებულებებში,

აგრეთვე, სასწავლო, სამეცნიერო-კვლევითი, საექსპერტო-დიაგნოსტიკური და საკონტროლო-ანალიზური (ლაბორატორიული) საქმიანობის განმახორციელებელ დაწესებულებებში ნარკოტიკული საშუალებების, ფსიქოტროპული ნივთიერებებისა და პრეკურსორების ლეგალური ბრუნვის წესების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის მინისტრის 2003 წლის 21 ივლისის №150/ნ ბრძანებით და მათ შორის მოიცავს შემდეგ ინფორმაციას: *სამკურნალო საშუალების გაცემის თარიღი და დრო, ავადმყოფის გვარი და სახელი, სამედიცინო ბარათის ნომერი, ექიმის მიერ დანიშნული დოზა მილიგრამებში, გაცემული სამკურნალო საშუალების დასახელება, დოზა და საზომი ერთეული, გაცემაზე პასუხისმგებელი პირის ხელმოწერა, პაციენტის ხელმოწერა სამკურნალო საშუალების მიღებაზე და პაციენტის ავადმყოფობის ან სტაციონარში მოთავსების დამადასტურებელი საბუთის ნომერი და გაცემის თარიღი.*

- ზემოაღნიშნული პერსონალური მონაცემების შემცველი ინფორმაცია, ჟურნალში მიეთითება ქრონოლოგიურად, მკურნალობის მიმღები პირების ვიზიტების და ჩამანაცვლებელი სამკურნალო საშუალებების მიღების დროის შესაბამისად. ამდენად, მედიკამენტის მიღების საკუთარი ხელმოწერით დადასტურების დროს, პაციენტებისათვის ხელმისაწვდომი ხდება ჟურნალის ამავე გვერდზე სხვა პაციენტების შესახებ მითითებული ინფორმაცია (*მათ შორის, ავადმყოფის გვარი და სახელი, სამედიცინო ბარათის ნომერი, ექიმის მიერ დანიშნული დოზა მილიგრამებში, გაცემული სამკურნალო საშუალების დასახელება, დოზა და საზომი ერთეული*). ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, ჟურნალის ფორმა დამტკიცებულია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის მინისტრის ბრძანებით და რომელიმე გრაფის გამოტოვება ან/და ჟურნალის ერთი გვერდზე მხოლოდ ერთ პაციენტზე არსებული ინფორმაციის თავმოყრა შეუძლებელია. მისივე განმარტებით, პაციენტის მიერ ჟურნალში მედიკამენტის მიღების ფაქტის ხელმოწერით დადასტურებისას, საპროცედუროს თანამშრომლების მიერ ხდება ჟურნალის ამავე გვერდზე სხვა პაციენტების შესახებ ინფორმაციის შემცველი წინა ველების დაფარვა ფურცლის მეშვეობით (არ არსებობს აღნიშნული ვალდებულების მარეგულირებელი შიდა წესი), თუმცა, აღნიშნული რიგ შემთხვევებში შეუძლებელია მკურნალობის მიმღებ პირთა დიდი რაოდენობის და მათთვის მომსახურების სწრაფად გაწევის საჭიროების პირობებში.
- პაციენტსა და ცენტრს შორის ჩანაცვლებითი მკურნალობის პროგრამაში ჩართვის მიზნით გაფორმებული ხელშეკრულების ** პუნქტი ითვალისწინებს შესაძლებლობას, პაციენტმა თავად, ხელშეკრულების შესაბამის გრაფებში, მიუთითოს იმ პირების ჩამონათვალი, რომლებსაც უფლება აქვთ მიიღონ ინფორმაცია ჩანაცვლებითი თერაპიის პროგრამაში მისი მონაწილეობის შესახებ.

უსაფრთხოების ზომები ლაბორატორიული გამოკვლევის მიზნით ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების (ურინოტესტირების) პროცესის ვიდეოთვალთვალის განხორციელებისას

- 2018 წლის 21 თებერვალს, ცენტრის №* განყოფილების ადგილზე შემოწმების ფარგლებში, დადგინდა, რომ ბიოლოგიური მასალის ჩაბარება ხდება სპეციალურად გამოყოფილ, იზოლირებულ წინასწარ მოწყობილ კაბინაში (შემდგომში - ურინოტესტირების კაბინა). კაბინაში განთავსებულია ვიდეოთვალთვალის მიმდინარეობის შესახებ გამაფრთხილებელი ნიშანი და 1 (ერთი) ანალოგიური ტიპის „****“ ფირმის ვიდეოსათვალთვალო კამერა, რომელსაც გააჩნია 1.3 მეგაპიქსელის გარჩევადობა. კამერა აღჭურვილია ღამის ხედვის ფუნქციით, ამასთან მას არ გააჩნია ავტომატური მანევრირებისა და დაკვირვების ობიექტის გადიდების (ე. წ. „zoom“) ფუნქციები.
- ზემოხსენებული ვიდეოსათვალთვალო კამერა დაკავშირებულია „****“-ის ფირმის ვიდეოჩანაწერების შემნახველ მოწყობილობასთან (DVR), რომელიც განთავსებულია განყოფილების უფროსის, საკეტით დაცულ სამუშაო ოთახში, განსაკუთრებული იზოლირების გარეშე, ღიად. ვიდეოჩანაწერების შემნახველ მოწყობილობაზე წვდომა ხორციელდება უშუალოდ ვიდეოჩანაწერების შემნახველ მოწყობილობაზე (DVR) მიერთებული მონიტორის მეშვეობით, ლოკალურად. ვიდეოჩანაწერების შემნახველ მოწყობილობასთან (DVR)-თან ასევე შეერთებულია ცენტრის №* განყოფილების სხვა სივრცეებში განთავსებული ვიდეოსათვალთვალო კამერები, რომელთა ხედვის არეალი მოიცავს განყოფილების შიდა პერიმეტრს, კერძოდ, დერეფნებს, შესასვლელებს, საპროცედუროს, სადაც ხდება ჩამანაცვლებელი მედიკამენტის დანიშნული ულუფის მიღება. ვიდეოჩანაწერების შემნახველი მოწყობილობის (DVR) მეშვეობით შესაძლებელია ყველა აღნიშნულ სივრცეში მიმდინარე ვიდეოგამოსახულებაზე როგორც პირდაპირ (უწყვეტ) რეჟიმში წვდომა, ისე ვიდეოთვალთვალის შედეგად მიღებული ჩანაწერების დათვალიერება და ამოღება (ე.წ. ექსპორტი). ვიდეოჩანაწერების შემნახველი მოწყობილობა (DVR) დაცულია მომხმარებლის სახელითა და პაროლით.
- ცენტრის განმარტების თანახმად, ვიდეოსათვალთვალო კამერის მეშვეობით, ურინოტესტირების კაბინის (ურინოტესტირების პროცესის) ვიდეოთვალთვალი ხორციელდება პირდაპირი ტრანსლირების რეჟიმში, რომელზეც წვდომა აქვთ ცენტრის იმავე სქესის პირებს, კერძოდ მამაკაც ბენეფიციართა შემთხვევაში ცენტრის №* განყოფილების უფროსს და ქალ ბენეფიციართა შემთხვევაში ამავე განყოფილების უფროს ექთანს. ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული პროცესის კონკრეტული მარეგულირებელი შიდა წესი არ არის შემუშავებული, ცენტრი, ანალოგიის პრინციპით ხელმძღვანელობს და ჩანაცვლებით თერაპიაში ჩართული პაციენტ(ებ)ის ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების (ურინოტესტირების) პროცესის ვიდეოთვალთვალზე (იმავე სქესის მეთვალყურის აუცილებლობის ნაწილში) ავრცელებს ცენტრის გენერალური დირექტორის 2017 წლის ** სექტემბრის ბრძანებით დადგენილ წესს (ვრცელდება, საჯარო სამსახურში წარდგენის მიზნით ნარკოლოგიური საშუალების მოხმარების ფაქტის დადგენის შესახებ ცნობის და ნარკოლოგიური აღრიცხვიანობის შესახებ ცნობის გაცემის შემთხვევებზე), კერძოდ, აღნიშნული ბრძანების 27-ე მუხლის თანახმად, „გამოსაკვლევი პირისგან ბიოლოგიური მასალის (შარდის) აღება ხდება მის

მიერ შერჩეულ პირობებში - ვიდეოთვალის მეთვალყურეობით ან გამოკვლევაზე უფლებამოსილი (იმავე სქესის) პირის თანდასწრებით“.

- ცენტრის განმარტებით, განყოფილების უფროსს და განყოფილების უფროსს ექთანს არ აქვთ საშუალება ინფორმაციული ტექნოლოგიების მართვისა და ადმინისტრირების სამსახურის უფლებამოსილი პირების მონაწილეობის გარეშე მოახდინონ ვიდეოჩანაწერის ამოღება ე.წ. „ექსპორტი“. ცენტრის განმარტებით, ურინოტესტირების კაბინის ვიდეოჩანაწერ(ებ)ის ამოღების საჭიროება არასდროს დამდგარა და მსგავსი პრეცედენტი არ ყოფილა.
- ადგილზე შემოწმების შედეგად ასევე დადგინდა, რომ ვიდეოჩანაწერების შემნახველ მოწყობილობასთან (DVR) დაკავშირებული მონიტორი, *(რომლის მეშვეობით გადაიცემა განყოფილების ტერიტორიაზე (მათ შორის ურინოტესტირების კაბინაში) დამონტაჟებული კამერებიდან მიღებული ვიდეოგამოსახულება)*, განთავსებულია განყოფილების უფროსის სამუშაო ოთახში, მისი სამუშაო მაგიდის უკან, გვერდულად, სპეციალური იზოლირების გარეშე, ღიად. აღნიშნულის გათვალისწინებით, ვიდეოგამოსახულება შესაძლებელია ხელმისაწვდომი იყოს ოთახში მოხვედრილი სხვა პირებისათვის, თუმცა, ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, ურინოტესტირების პროცესის დროს (რაც წინასწარ არის ცნობილი განყოფილების უფროსისათვის) განყოფილების უფროსის სამუშაო ოთახი შიგნიდან იკეტება, რაც გამორიცხავს გარეშე პირთა მხრიდან წვდომის შესაძლებლობას. სხვა შემთხვევაში, როდესაც ურინოტესტირება არ მიმდინარეობს, მონიტორზე ხდება ცარიელი კაბინის ვიდეოტრანსლაცია (აღნიშნული არ არის რეგულირებული რაიმე შიდა წესით).
- ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, განყოფილებაში (მათ შორის ურინოტესტირების კაბინაში) მიმდინარე ვიდეოთვალთვალის შედეგად დამუშავებულ მონაცემებზე წვდომა გააჩნიათ მხოლოდ განყოფილების უფროსს, უფროს ექთანს და ინფორმაციული ტექნოლოგიების სამსახურის 2 (ორი) თანამშრომელს.
- 2018 წლის 21 თებერვალს, ცენტრის №* განყოფილების ადგილზე შემოწმების ფარგლებში დადგინდა, რომ ვიდეოსათვალთვალ სისტემაში შექმნილია მხოლოდ 2 (ორი) მომხმარებელი სახელწოდებით „N1“ და „N2“.
 - მომხმარებელს სახელწოდებით „N1“ გააჩნია ადმინისტრატორის უფლებები, რაც გულისხმობს შემდეგს: ვიდეოსათვალთვალ სისტემაში მომხმარებლის პროფილების შექმნა, მათი წვდომებისა და უფლებების განსაზღვრა, ვიდეოჩანაწერზე პირდაპირ (უწყვეტ) რეჟიმში წვდომა, ვიდეოთვალთვალის შედეგად მიღებული ჩანაწერების დათვალიერებისა და ამოღების (ე.წ. ექსპორტის) უფლება. ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, აღნიშნული მომხმარებლის სახელით სარგებლობს ინფორმაციული ტექნოლოგიების სამსახურის 2 (ორი) თანამშრომელი ვიდეოსათვალთვალ სისტემის ტექნიკური მხარდაჭერის უზრუნველსაყოფად. ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, პრაქტიკაში ურინოტესტირების კაბინაში განთავსებული

ვიდეოსათვალთვალო კამერის მეშვეობით მიღებული ჩანაწერის დამუშავების (მათ შორის, შემდგომში დათვალიერების) საჭიროება არასდროს დამდგარა. მისივე განმარტებით, ზემოხსენებული ორი თანამშრომელი წარმოადგენს მამრობითი სქესის პირს, თუმცა, ქალი ბენეფიციარის შემთხვევაში, ურინოტესტირების კაბინაში განხორციელებული და მისი პერსონალური მონაცემების შემცველი ვიდეოჩანაწერის დამუშავების საჭიროების წარმოქმნის პირობებში (რასაც, ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, ადგილი არასდროს ჰქონია), უზრუნველყოფილი იქნება ვიდეოსათვალთვალის სისტემაზე ინფორმაციული ტექნოლოგიების სამსახურის მდებარეობითი სქესის თანამშრომლისათვის შესაბამისი უფლებამოსილების დელეგირება, როგორც ეს პრაქტიკაში ხდება განყოფილების უფროსისა და განყოფილების უფროსი ექთანის შემთხვევაში.

- მომხმარებელს სახელწოდებით „N2“ გააჩნია მხოლოდ პირდაპირ (უწყვეტ) რეჟიმში ჩანაწერებზე წვდომის და ვიდეოსათვალთვალის შედეგად მიღებული ჩანაწერების დათვალიერების შესაძლებლობა. ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, აღნიშნული მომხმარებლის სახელით სარგებლობს განყოფილების უფროსი, როგორც ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განმახორციელებელ განყოფილებაში, პერსონალური მონაცემების შემცველი ინფორმაციის დამუშავებაზე უფლებამოსილი პირი. რეალურ დროში ვიდეოსათვალთვალის მონაცემებზე ასევე დაიშვება განყოფილების უფროსი ექთანი - ქალ ბენეფიციართა ურინოტესტირების პროცესის მეთვალყურეობის მიზნით. აღსანიშნავია, რომ ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, ვინაიდან, ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების ვიდეომონიტორინგის განხორციელება საჭიროა მხოლოდ რეალურ დროში, პრაქტიკაში ამ დრომდე, ურინოტესტირების კაბინაში განთავსებული ვიდეოსათვალთვალ კამერის მეშვეობით მიღებული ჩანაწერის შემდგომი დათვალიერების აუცილებლობა არასდროს ყოფილა. მისივე განმარტებით, ცენტრს ამ ეტაპზე არ აქვს შემუშავებული რაიმე სპეციალური დოკუმენტი, რომლითაც განსაზღვრული იქნებოდა ვიდეოსათვალთვალის სისტემაზე წვდომის უფლებამოსილების საკითხები, მათ შორის, წვდომაზე უფლებამოსილების მქონე პირების მივლინების ან შვებულების პერიოდში, რადგან მსგავს შემთხვევებში, ცენტრის დირექტორის ბრძანების საფუძველზე, მოხდება სხვა პირ(ებ)ის დანიშვნა მოვალეობის შემსრულებლ(ებ)ად და მათთვის შესაბამისი პოზიციისთვის გათვალისწინებული უფლებამოსილების დელეგირება.
- ვიდეოსათვალთვალ კამერას არ გააჩნია აუდიოჩანაწერის ფუნქცია, ამდენად, ურინოტესტირების კაბინაში ვიდეოსათვალთვალის სისტემის მიერ დამატებით აუდიოჩანაწერა არ ხორციელდება.
- ვიდეოსათვალთვალის სისტემის პროგრამულ უზრუნველყოფას გააჩნია მონაცემთა მიმართ შესრულებული მოქმედებების აღრიცხვის ელექტრონული ჟურნალი (ე.წ. ლოგირება), სადაც აღრიცხება მომხმარებლების მიერ სისტემაში შესვლა და ვიდეოჩანაწერების მიმართ შესრულებული მოქმედებები.

- ცენტრის განმარტებით, განყოფილებაში შემოსული და გასული კორესპონდენცია ექვემდებარება ცენტრის დოკუმენტბრუნვის ელექტრონულ სისტემაში რეგისტრაცია/აღრიცხვას. ცენტრის განმარტებით, უკანასკნელი წლების განმავლობაში ჩამანაცვლებელი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განმახორციელებელი განყოფილებების ქიმიო-ტოქსიკოლოგიური (ურინოტესტირების) კაბინის ვიდეოჩანაწერები გამოთხოვილი არ ყოფილა.

ვიდეოჩანაწერების შენახვა

- ვიდეოჩანაწერების შენახვის ვადა დამოკიდებულია ვიდეოთვალთვალის სისტემის მეხსიერების მყარი დისკის მოცულობაზე, რომელიც შეადგენს *** GB-ს და ვიდეოჩანაწერები საშუალოდ ინახება 25 (ოცდახუთი) კალენდარული დღის ვადით. აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ ახალი ჩანაწერი ავტომატურად ანაცვლებს ძველს. შემოწმების დროს მოძიებული, პროგრამულ უზრუნველყოფაში დაცული ყველაზე ძველი ვიდეოჩანაწერი თარიღდებოდა 2018 წლის 28 იანვრით ხოლო ვიდეოჩანაწერის მიმართ შესრულებული ყველაზე ძველი ჩანაწერი (ე.წ. „ლოგი“) აღრიცხვის ელექტრონულ ჟურნალში თარიღდებოდა 2016 წლის 29 მარტით.
- ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, ვინაიდან, ურინოტესტირების კაბინაში განთავსებული ვიდეოსათვალთვალო კამერა წარმოადგენს განყოფილების საერთო ვიდეოთვალთვალის სისტემის ნაწილს, აღნიშნული კამერის მეშვეობით მოპოვებული ჩანაწერები ინახება იმავე ვადით, რა ვადითაც ხდება სხვა ვიდეოჩანაწერები. ცენტრის წარმომადგენლის მიერ ვერ იქნა მითითებული ურინოტესტირების კაბინაში განთავსებული ვიდეოსათვალთვალო კამერის ჩანაწერების საშუალოდ 25 (ოცდახუთი) დღიანი ვადით შენახვის საჭიროება, თუმცა ცენტრი ამ შემთხვევაშიც ხელმძღვანელობს ცენტრის გენერალური დირექტორის 2017 წლის ** სექტემბრის ბრძანებით, რომლის 28-ე და 30-ე მუხლების თანახმად, „ბიოლოგიური მასალის (შარდის) ლაბორატორიული (ქიმიურ-ტოქსიკოლოგიური) კვლევის შედეგად ნარკოტიკული საშუალების მოხმარების ფაქტის დადგენის შემთხვევაში, ბიოლოგიური მასალა (შარდი) ილუქება და ინახება სათანადო წესების დაცვით 10 (ათი) დღის განმავლობაში. დალუქულ ბიოლოგიურ მასალაზე უნდა იყოს გამოსაკვლევი პირის და გამოკვლევაზე უფლებამოსილი პირის ხელმოწერები; კვლევის შედეგის ექვემდებარება დაყენების შემთხვევაში გამოსაკვლევი პირი უფლებამოსილია გადაამოწმოს იგივე ბიოლოგიური მასალა, მათ შორის, უფრო ზუსტი ინსტრუმენტული მეთოდით საკუთარი ხარჯებით. ასეთ შემთხვევაში, გამოსაკვლევი პირის მიმართვისას, შესაბამისი კვლევა ალტერნატიულ საექსპერტო დაწესებულებაში უნდა ჩატარდეს პირველი კვლევიდან 10 (ათი) კალენდარული დღის ვადაში. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ცენტრის განმარტებით, ურინოტესტირების კაბინის ვიდეოსათვალთვალო კამერის ჩანაწერის შენახვის საჭიროება 10-15 (ათი-თხუთმეტი) კალენდარული დღის გასვლის შემდეგ ფაქტიურად არ არსებობს. მისივე განმარტებით, მკურნალობის მიმდებ პირებს ურინოტესტირების კვლევის შედეგები სადავო არასდროს გაუხდიათ.

შემოწმების შედეგად დადგენილი სხვა ფაქტობრივი გარემოებები

- შემოწმების ფარგლებში, პაციენტ(ებ)ის ბიოლოგიური მასალის გადამოწმების კონტროლის ფორმასთან/მეთოდთან დაკავშირებით საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს ეთხოვა მოსაზრებების წარმოდგენა.
- სამინისტრომ განმარტა, რომ ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების შემცველობაზე პაციენტ(ებ)ის ბიოლოგიური მასალის გადამოწმების კონტროლის ფორმის/მეთოდის განსაზღვრა ცენტრის დისკრეციული უფლებამოსილებაა. ამასთან, ანალიზის გაყალბების პრევენციის მიზნით, ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის ვიდეომეთვალყურეობა, არსებული რეალობის გათვალისწინებით, შესაძლოა ნამდვილად წარმოადგენდეს კონტროლის უალტერნატივო მეთოდს.
- სამინისტროს განმარტებით სამომავლოდ, შესაძლებელია მეთადონით ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის ბენეფიციარებისათვის (მკურნალობის მიმღები პირებისათვის) დაწესდეს ის რეგულაცია, რაც ამჟამად ვრცელდება სახელმწიფო/საჯარო სამსახურში წარსადგენად, გამოსაკვლევი პირის ნარკოლოგიურ შემოწმების პირობებზე. აღნიშნული პირობები ითვალისწინებს ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის მონიტორინგის ფორმის, უშუალოდ გამოსაკვლევი პირის მიერ არჩევის შესაძლებლობას. კერძოდ, „სახელმწიფო მოსამსახურეებისა და საჯარო მოსამსახურეების ნარკოლოგიური შემოწმებისა და შესაბამისი ცნობის გაცემის წესისა და პირობების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2017 წლის 20 სექტემბრის №01-60/ნ ბრძანების მე-11 მუხლის თანახმად, გამოსაკვლევი პირისგან ბიოლოგიური მასალის (შარდის) აღება ხდება მის მიერ შერჩეულ პირობებში - ვიდეოთვალის მეთვალყურეობით ან გამოკვლევაზე უფლებამოსილი (იმავე სქესის) პირის თანდასწრებით.
- სამინისტროს წარმომადგენლებმა აგრეთვე მიუთითეს, რომ კონტროლის ფორმის განურჩევლად, მონაცემთა არამიზნობრივად გამოყენების ინტერესი ცენტრის მხრიდან და, შესაბამისად, აღნიშნულის საფრთხე მინიმალურია, მსგავსი სახის პრეცედენტი არასდროს შექმნილა და აღნიშნული არ წარმოადგენს პრობლემურ საკითხს. პაციენტის ჯანმრთელობის მდგომარეობისა და პირადი ინფორმაციის კონფიდენციალობის დაცვასთან დაკავშირებული საკითხები რეგულირდება ნორმატიულ დონეზე და შესაბამისი ორგანიზაციულ ტექნიკური ზომების მიღების ვალდებულება, რომელიც უზრუნველყოფს მონაცემთა დაცვას, წარმოადგენს სამედიცინო მომსახურების გამწევი დაწესებულების პრეროგატივას.

„პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17 მუხლით დადგენილი მოთხოვნების დარღვევისათვის, 2018 წლის 12 აპრილს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის უფლებამოსილი პირის მიერ შედგა №0000582 ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი, რომელსაც ხელი მოაწერა ცენტრის წარმომადგენელმა და ახსნა-განმარტების სახით მიუთითა, რომ ცენტრი მზადაა გაითვალისწინოს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორის შენიშვნები და რეკომენდაციები.

სამოტივაციო ნაწილი

შემოწმების ფარგლებში დადგინდა, რომ ცენტრი საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის საფუძველზე („პაციენტის უფლებების შესახებ“ საქართველოს კანონი, „2017 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 30 დეკემბრის №638 დადგენილება, „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის განხორციელების შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 3 ივლისის №01-41/ნ ბრძანება, ასევე, სამედიცინო საქმიანობის მარეგულირებელი სხვა სამართლებრივი აქტები) და სხვადასხვა ლეგიტიმურ მიზნით (მათ შორის, პაციენტის უსაფრთხოების დაცვა, საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის დაცვის, ჯანმრთელობის დაცვის ან დაწესებულების (მუშაკის) მიერ ფიზიკური პირის ჯანმრთელობის დაცვის მიზნით, აგრეთვე ჯანმრთელობის დაცვის სისტემის მართვისათვის და ფუნქციონირებისათვის) ამუშავებს პაციენტების პერსონალურ მონაცემებს. შემოწმების ფარგლებში გამოვლინდა გარკვეული ნაკლოვანებებიც.

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორმა იმსჯელა შემოწმების ფარგლებში გამოვლენილ სამართალდარღვევაზე და სხვა ნაკლოვანებებზე.

1. *ლაბორატორიული გამოკვლევის მიზნით ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების (ურინოტესტირების) პროცესის ვიდეოთვალთვალი;*

საჯარო და კერძო დაწესებულებათა შენობების ვიდეოთვალთვალის წესი განსაზღვრულია „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-12 მუხლით. აღნიშნული მუხლის პირველი და მე-2 პუნქტების თანახმად, საჯარო და კერძო დაწესებულებებს შესაბამისი მონიტორინგის განხორციელების მიზნით შეუძლიათ განახორციელონ თავიანთი შენობების ვიდეოთვალთვალი, თუ ეს აუცილებელია პირის უსაფრთხოებისა და საკუთრების დაცვის, არასრულწლოვნის მავნე ზეგავლენისაგან დაცვისა და საიდუმლო ინფორმაციის დაცვის მიზნებისათვის. ვიდეოთვალთვალის სისტემის მეშვეობით მონიტორინგის განხორციელებისას მონაცემთა დამამუშავებელი ვალდებულია თვალსაჩინო ადგილას განათავსოს შესაბამისი გამაფრთხილებელი ნიშანი. ამ შემთხვევაში მონაცემთა სუბიექტი მის შესახებ მონაცემთა დამამუშავების თაობაზე ინფორმირებულად ითვლება.

შემოწმების შედეგად დადგინდა, რომ „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის განხორციელების შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 3 ივლისის №01-41/ნ ბრძანების დანართი №1-ით დამტკიცებული „ნარკომანიის ჩანაცვლებითი სპეციალური პროგრამით მკურნალობის

განხორციელების მეთოდის“ მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ექიმის დანიშნულების გარეშე ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების მიღების კონტროლის მიზნით, პაციენტის მდგომარეობის გათვალისწინებით, ცენტრში პერიოდულად (არანაკლებ თვეში ერთხელ) ტარდება თითოეული პაციენტის ბიოლოგიური მასალის მოულოდნელი გადამოწმება ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების შემცველობაზე. ქიმიურ-ტოქსიკოლოგიური ანალიზის გაყალბების პრევენციის, შესაბამისად, პაციენტის ჯანმრთელობის და სიცოცხლის დაცვის მიზნით ურინოტესტირების კაბინაში მიმდინარეობს ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის ვიდეომონიტორინგი, აღნიშნულის თაობაზე პაციენტი ინფორმირებულია პაციენტსა და ცენტრს შორის ჩანაცვლებითი მკურნალობის პროგრამაში ჩართვის მიზნით გაფორმებული ხელშეკრულების, ასევე, კაბინაში განთავსებული შესაბამისი გამაფრთხილებელი ნიშნის მეშვეობით.

ცენტრის განმარტებით, აღნიშნული პროცედურა მიმართულია პაციენტის ჯანმრთელობის დაცვისკენ, ვინაიდან, ექიმის დანიშნულების გარეშე ნარკოტიკული ან/და ფსიქოტროპული ნივთიერებების მოხმარება, ჩანაცვლებითი თერაპიის ძირითადი ნივთიერების - მეთადონის ჰიდროქლორიდის ხსნართან ერთად, წარმოშობს ჯანმრთელობის მნიშვნელოვანი დაზიანების მაღალ რისკს და ლეტალური შედეგის დადგომის საფრთხეს. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ვიდეოთვალთვალის მიზანს წარმოადგენს პირის უსაფრთხოების დაცვა.

მონიტორინგის საგნის გათვალისწინებით ურინოტესტირების კაბინაში ვიდეომონიტორინგი განსაკუთრებულ ჩარევას წარმოადგენს პაციენტის პირად ცხოვრებაში, ამ ფორმით მონაცემთა დამუშავების იძლევა მონაცემების მარტივად მოპოვების, ქვევის პირდაპირი კონტროლის შესაძლებლობას, ამასთან, მონაცემები იმართება და ინახება პროგრამული უზრუნველყოფის მეშვეობით, რაც ინფორმაციაზე შემდგომი მარტივად წვდომის და განსხვავებული მიზნით გამოყენების შესაძლებლობას წარმოშობს.

საკითხის შეფასებისას ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია პირადი სივრცის დაცულობის გონივრული მოლოდინი. როგორც ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ განმარტა, გარკვეულ გარემოებებში ადამიანს აქვს მისი პირადი ცხოვრების დაცულობის და პატივისცემის ლეგიტიმური მოლოდინი“ (*Von Hannover v. Germany, no. 59320/00*). ამასთან, გასათვალისწინებელია შესაძლებელია თუ არა ვიდეოთვალთვალის მიზნის მიღწევა სხვა თანაბრად ეფექტური საშუალებით, რომელიც ნაკლებად შეზღუდავდა ადამიანის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლებას (*Köpke v. Germany*).

განსახილველ შემთხვევაში, მონიტორინგს დაქვემდებარებული პროცესის გათვალისწინებით, მონაცემთა დამუშავება განსაკუთრებით სენსიტიური, ხოლო მათი უკანონო გამოყენება/გამჟღავნება მნიშვნელოვანი ზიანის მომტანი შეიძლება იყოს მონაცემთა სუბიექტისთვის. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია არსებობდეს სხვა ალტერნატივა, რათა პაციენტმა თავად აირჩიოს და გადაწყვიტოს მონიტორინგის რომელი მეთოდია მისთვის ნაკლებად შემზღუდველი. შემოწმების ფარგლებში, ურინოტესტირების კაბინაში პაციენტზე მეთვალყურეობის ალტერნატიული საშუალების არსებობა/არარსებობასთან დაკავშირებით მოსაზრებები ეთხოვა საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის

სამინისტროს, რომელიც „2017 წლის ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 30 დეკემბრის №638 დადგენილების 1-ლი თავის მე-3 მუხლის და მე-2 თავის მე-8 მუხლის შესაბამისად, ჩართულია მათ შორის, მეთაღონით ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის ადმინისტრირების და კონტროლის პროცესში. სამინისტრომ განმარტა, რომ ნარკოტიკული საშუალებებისა და ფსიქოტროპული ნივთიერებების შემცველობაზე პაციენტ(ებ)ის ბიოლოგიური მასალის გადამოწმების კონტროლის ფორმის/მეთოდის განსაზღვრა ცენტრის დისკრეციული უფლებამოსილებაა. პროცესის ვიდეომეთვალყურეობა, არსებული რეალობის გათვალისწინებით, შესაძლოა ნამდვილად წარმოადგენდეს კონტროლის უალტერნატივო მეთოდს, თუმცა, სამომავლოდ, შესაძლებელია მეთაღონით ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის ბენეფიციარებისათვის (მკურნალობის მიმღები პირებისათვის) დაწესდეს ის რეგულაცია, რაც ამჟამად ვრცელდება სახელმწიფო/საჯარო სამსახურში წარსადგენად, გამოსაკვლევ პირის ნარკოლოგიურ შემოწმების პირობებზე. კერძოდ, გამოსაკვლევ პირისგან ბიოლოგიური მასალის აღება ხდება მის მიერ შერჩეულ პირობებში - ვიდეო მეთვალყურეობით ან გამოკვლევაზე უფლებამოსილი (იმავე სქესის) პირის თანდასწრებით.

ამდენად, მიუხედავად იმისა, რომ პაციენტი ინფორმირებულია ვიდეოთვალთვალის მიმდინარეობის შესახებ და არსებობს ურინოტესტირების კაბინაში პაციენტის მონიტორინგის მნიშვნელოვანი ლეგიტიმური მიზნებიც, პაციენტს პირადი ცხოვრების დაცვის და მისი უფლებებისადმი პატივისცემის უზრუნველსაყოფად, აუცილებელია პაციენტს გააჩნდეს ალტერნატივა უარი თქვას ვიდეოთვალთვალზე და ისარგებლოს მონიტორინგის სხვა საშუალებით (მონიტორინგი უფლებამოსილი (იმავე სქესის) პირის თანდასწრებით), რომელსაც მისთვის შესაძლოა ნაკლებად შემზღუდავი ხასიათის ჰქონდეს.

2. ვიდეოსათვალთვალ სისტემის მეშვეობით მოპოვებული ვიდეოჩანაწერების შენახვა;

შემოწმების შედეგად დადგინდა, რომ ცენტრში არსებული ვიდეოჩანაწერების შენახვის ვადა დამოკიდებულია ვიდეოსათვალთვალ სისტემის მეხსიერების მყარი დისკის მოცულობაზე, რომელიც შეადგენს ***-ს და ვიდეოჩანაწერები საშუალოდ ინახება 25 (ოცდახუთი) კალენდარული დღის ვადით. აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ ახალი ჩანაწერი ავტომატურად ანაცვლებს ძველს.

შემოწმების ფარგლებში, ცენტრის მიერ ვერ იქნა მითითებული ურინოტესტირების კაბინაში განთავსებული ვიდეოსათვალთვალ კამერის ჩანაწერების საშუალოდ 25 (ოცდახუთი) დღიანი ვადით შენახვის საჭიროება, თუმცა ცენტრმა მიუთითა „სახელმწიფო მოსამსახურეებისა და საჯარო მოსამსახურეების ნარკოლოგიური შემოწმებისა და შესაბამისი ცნობის გაცემის წესისა და პირობების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2017 წლის 20 სექტემბრის №01-60/ნ ბრძანებით (არ ვრცელდება ნარკომანიის ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამაზე) განსაზღვრულ საჭიროებაზე, რომელსაც პრაქტიკულად ავრცელებს ბიოლოგიური მასალის (შარდის) ლაბორატორიული (ქიმიურ-ტოქსიკოლოგიური) კვლევის მონიტორინგის შედეგებზეც. კერძოდ, ბიოლოგიური მასალა (შარდი) ილუქება და ინახება სათანადო წესების

დაცვით 10 (ათი) დღის განმავლობაში. კვლევის შედეგის ექვეყნებში დაყენების შემთხვევაში გამოსაკვლევი პირი უფლებამოსილია გადაამოწმოს იგივე ბიოლოგიური მასალა, მათ შორის, უფრო ზუსტი ინსტრუმენტული მეთოდით საკუთარი ხარჯებით. ასეთ შემთხვევაში, გამოსაკვლევი პირის მიმართვისას, შესაბამისი კვლევა ალტერნატიულ საექსპერტო დაწესებულებაში უნდა ჩატარდეს პირველი კვლევიდან 10 (ათი) კალენდარული დღის ვადაში. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ცენტრის განმარტებით, ურინოტესტირების კაბინის ვიდეოსათვალთვალო კამერის ჩანაწერის შენახვის საჭიროება 10-15 (ათი-თხუთმეტი) კალენდარული დღის განმავლობაში არსებობს.

„პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის „ბ“ და „ე“ პუნქტების შესაბამისად, მონაცემები უნდა დამუშავდეს (მათ შორის, შენახვის გზით) მხოლოდ კონკრეტული, მკაფიოდ განსაზღვრული, კანონიერი მიზნებისათვის. მონაცემები შეიძლება შენახულ იქნეს მხოლოდ იმ ვადით, რომელიც აუცილებელია მონაცემთა დამუშავების მიზნის მისაღწევად. იმ მიზნის მიღწევის შემდეგ, რომლისთვისაც მუშავდება მონაცემები, ისინი უნდა დაიბლოკოს, წაიშალოს ან განადგურდეს ან შენახული უნდა იქნეს პირის იდენტიფიცირების გამომრიცხავი ფორმით, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი.

განსახილველ შემთხვევაში მნიშვნელოვანია, რომ პაციენტების პერსონალურ მონაცემების შემცველი ვიდეოჩანაწერების შენახვის ვადა განისაზღვროს დამუშავების მიზნ(ებ)ის შესაბამისად და არა სისტემის ტექნიკური შესაძლებლობების მიხედვით. ცენტრმა უნდა მოახდინოს ვიდეოჩანაწერების დიფერენცირება, შეაფასოს და განსაზღვროს რა ვადით არის საჭირო და აუცილებელი ამა თუ იმ სივრცეში მიმდინარე ვიდეოსათვალთვალო კამერის ჩანაწერების შენახვა ვიდეოსათვალთვალის განხორციელების კანონიერი მიზნების მისაღწევად და აღნიშნული ვადის გასვლის შემდეგ წაშალოს ჩანაწერები ან/და შეინახოს პირის იდენტიფიცირების გამომრიცხავი ფორმით.

3. ცენტრის მიერ პაციენტების პერსონალური მონაცემების უსაფრთხოების დაცვის კანონით დადგენილი წესების დარღვევა.

„პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17 მუხლის პირველი, მე-2, მე-3 და მე-4 პუნქტების თანახმად, მონაცემთა დამმუშავებელი ვალდებულია მიიღოს ისეთი ორგანიზაციული და ტექნიკური ზომები, რომლებიც უზრუნველყოფს მონაცემთა დაცვას შემთხვევითი ან უკანონო განადგურებისაგან, შეცვლისაგან, გამჟღავნებისაგან, მოპოვებისაგან, ნებისმიერი სხვა ფორმით უკანონო გამოყენებისა და შემთხვევითი ან უკანონო დაკარგვისაგან. მონაცემთა დამმუშავებელი ვალდებულია უზრუნველყოს ელექტრონული ფორმით არსებული მონაცემების მიმართ შესრულებული ყველა მოქმედების აღრიცხვა. არაელექტრონული ფორმით არსებულ მონაცემთა დამმუშავებისას მონაცემთა დამმუშავებელი ვალდებულია უზრუნველყოს მონაცემთა გამჟღავნებასთან ან/და ცვლილებასთან დაკავშირებული ყველა მოქმედების აღრიცხვა. მონაცემთა უსაფრთხოებისათვის მიღებული ზომები მონაცემთა დამმუშავებასთან დაკავშირებული რისკების ადეკვატური უნდა იყოს. მონაცემთა დამმუშავებლისა და უფლებამოსილი პირის ნებისმიერი თანამშრომელი, რომელიც მონაწილეობს მონაცემთა დამმუშავებაში, ვალდებულია არ გასცდეს მისთვის მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებს.

პირის ნარკომანიის ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამაში ჩართვის და მისი ნარკომანიით დაავადების ფაქტი ცალსახად დაკავშირებულია ჯანმრთელობის მდგომარეობასთან და კანონის მე-2 მუხლის „ბ“ პუნქტის საფუძველზე წარმოადგენს განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემს. როგორც აღინიშნა, პაციენტის პირადი უსაფრთხოების და სიცოცხლის დაცვის მიზნით ცენტრში მიმდინარეობს პაციენტების ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის ვიდეომონიტორინგი. ამდენად, ცენტრის მიერ დამუშავებული მონაცემების სენსიტიური ხასიათიდან გამომდინარე განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია დაცული იყოს მონაცემთა უსაფრთხოება, არსებული რისკების ადეკვატური და შესაბამისი ორგანიზაციულ-ტექნიკური ზომების მიღების გზით.

შემოწმების ოქმის საფუძველზე დგინდება, რომ ცენტრში პაციენტების პერსონალური მონაცემების დამუშავებისას არ არის მიღებული მონაცემთა უსაფრთხოების დაცვის შესაბამისი ორგანიზაციულ-ტექნიკური ზომები, რაც მონაცემთა უკანონო/შემთხვევით დამუშავების რისკებს წარმოშობს. კერძოდ:

- ცენტრის №* განყოფილებაში პრეპარატების მისაღებად მისული პაციენტები, სპეციალურ საპროცედუროში ჩამანაცვლებელი სამკურნალო საშუალებების საგნობრივ-რაოდენობრივი აღრიცხვის ჟურნალში ხელმოწერით ადასტურებენ მედიკამენტის მიღებას. ჟურნალის ფორმა დამტკიცებულია საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის მინისტრის 2003 წლის 21 ივლისის №150/ნ ბრძანებით და მოიცავს პაციენტების დიდი მოცულობით პერსონალური მონაცემების ჟურნალში აღრიცხვის ვალდებულებას. აღსანიშნავია, რომ მედიკამენტის მიღების საკუთარი ხელმოწერით დადასტურების დროს, პაციენტებისათვის ხელმისაწვდომი ხდება ჟურნალის ამავე გვერდზე სხვა პაციენტების შესახებ მითითებული ინფორმაცია, მათ შორის, ავადმყოფის გვარი და სახელი, სამედიცინო ბარათის ნომერი, ექიმის მიერ დანიშნული დოზა მილიგრამებში, გაცემული სამკურნალო საშუალების დასახელება, დოზა და საზომი ერთეული.

როგორც აღინიშნა, პირის ნარკომანიის ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამაში ჩართვის და მისი ნარკომანიით დაავადების ფაქტი განსაკუთრებული კატეგორიის მონაცემია, რომლიც მესამე პირისთვის გამჟღავნება მონაცემთა სუბიექტის (პაციენტი) თანხმობის გარეშე „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის მე-3 პუნქტის შესაბამისად დაუშვებელია. მიუხედავად იმისა, რომ ცენტრში გამოცხადებისას პაციენტები ფიზიკურად ხვდებიან ერთანეთს და შესაძლოა ვარაუდობენ, რომ ესა თუ ის პირი ჩართულია სახელმწიფო პროგრამაში, ჟურნალში ხელმოწერისას მათ მიეწოდებათ დაზუსტებული და ოფიციალური ინფორმაცია კონკრეტული პაციენტის ვინაობის, მის მიერ მიღებული პრეპარატის, მიღებული დოზის და ა. შ. შესახებ, რაც პაციენტის თანხმობის გარეშე დაუშვებელია. ცენტრის არგუმენტი, რომ სპეციალურ საპროცედუროში ჩამანაცვლებელი სამკურნალო საშუალებების საგნობრივ-რაოდენობრივი აღრიცხვის ჟურნალის ფორმა, მასში მისათითებელი მონაცემების ნუსხა და პაციენტის მიერ მისი შევსების ვალდებულება კანონმდებლობით გაწერილია არ ათავისუფლებს ცენტრის მიიღოს შესაბამისი ზომები ჟურნალში აღრიცხული მონაცემების

უკანონო/შემთხვევითი გამჟღავნების თავიდან ასაცილებლად. პაციენტების შესახებ ინფორმაციის კონფიდენციალობის მიზნით აუცილებელია ცენტრმა შეიმუშავოს ისეთი მექანიზმი (მაგალითად, შესაბამისი ბლანკის მეშვეობით სხვა გრაფების დაფარვის გზით), რომელიც ხსენებული ჟურნალის შევსებისას გამორიცხავს სხვა პაციენტის მონაცემების შესამე პირისათვის ხელმისაწვდომობას.

- ცენტრის ადგილზე შემოწმების შედეგად ასევე დადგინდა, რომ ვიდეოჩანაწერების შემნახველ მოწყობილობასთან (DVR) დაკავშირებული მონიტორი, *(რომლის მეშვეობით გადაიცემა განყოფილების ტერიტორიაზე (მათ შორის ურინოტესტირების კაბინაში) დამონტაჟებული კამერებიდან მიღებული ვიდეოგამოსახულება)*, განთავსებულია განყოფილების უფროსის სამუშაო ოთახში, განსაკუთრებული იზოლირების გარეშე, ღიად, მისი სამუშაო მაგიდის უკან. აღნიშნულის გათვალისწინებით, ვიდეოგამოსახულება შესაძლებელია აღქმადი იყოს ოთახში მოხვედრილი სხვა პირებისათვის. ცენტრის წარმომადგენლის განმარტებით, ურინოტესტირების პროცესის დროს, განყოფილების უფროსის სამუშაო ოთახი შიგნიდან იკეტება, შესაბამისად, გარეშე პირთა მხრიდან მონიტორზე წვდომის შესაძლებლობა, თუმცა აღნიშნულთან დაკავშირებით ცენტრს რაიმე შიდა წესი/რეგულაცია შემუშავებული არ აქვს, რაც მისი შესრულების გარანტიას შექმნიდა.

გასათვალისწინებელია, რომ ცენტრს არ აქვს დიფერენცირებული ურინოტესტირების კაბინაში მიმდინარე ვიდეომონიტორინგის ამსახველი მასალები ცენტრის სხვა სივრცეში (მაგალითად, დერეფნები, შესასვლელები) მიმდინარე მონიტორინგის მასალებისგან, შესაბამისად აღნიშნული მონაცემების დამუშავების რეჟიმი და უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად მიღებული ზომები იდენტურია. როგორც აღინიშნა, ურინოტესტირების კაბინაში ვიდეომონიტორინგი განსაკუთრებულ ჩარევას წარმოადგენს პაციენტის პირად ცხოვრებაში, შესაბამისად, ამ დროს უსაფრთხოების დაცვის ზომები, დამუშავების პროცესში ჩართულ პირთა წრე, ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობის დონე მკაცრად და რისკების ადეკვატურად უნდა იყოს განსაზღვრული. განსახილველ შემთხვევაში, მონიტორი განთავსებულია განყოფილების უფროსის ჩვეულებრივ სამუშაო ოთახში, სადაც ზოგადად მესამე პირებიც შეიძლება იმყოფებოდნენ. „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17 მუხლის შესაბამისად, მონაცემთა უსაფრთხოების დაცვის და პაციენტის პირადი ცხოვრების პატივისცემის უზრუნველსაყოფად აუცილებელია ცენტრმა ურინოტესტირების კაბინაში მიმდინარე მონიტორინგის ამსახველი ვიდეომასალა დაუქვემდებაროს სპეციალური და განსაკუთრებული დაცვის რეჟიმს, გამოიყენოს უსაფრთხოების დაცვის მკაცრი პირობები, რათა აღნიშნულ მონაცემებზე არაუფლებამოსილი პირების წვდომის შესაძლებლობა მაქსიმალურად გამოირიცხოს. მაგალითად, შესაძლებელია ვიდეომასალის განცალკევება, შესაბამისი სპეციალური ოთახის ან განყოფილების უფროსის ოთახში იზოლირებული სივრცის შექმნა, სადაც განცალკევებით, სპეციალურად მხოლოდ უფლებამოსილი პირისთვის დასაშვები ფორმით იქნება განთავსებული ურინოტესტირების კაბინის მონიტორინგის ამსახველი მონიტორი.

- შემოწმების შედეგად ასევე დადგინდა, რომ ვიდეოსათვალთვალო სისტემის პროგრამულ უზრუნველყოფას გააჩნია მონაცემთა მიმართ შესრულებული მოქმედებების აღრიცხვის ელექტრონული ჟურნალი (ე.წ. ლოგირება), სადაც აღირიცხება მომხმარებლების მიერ სისტემაში შესვლა და ვიდეოჩანაწერების მიმართ შესრულებული მოქმედებები. განყოფილებაში (მათ შორის, ურინოტესტირების კაბინაში) მიმდინარე ვიდეოსათვალთვალოს შედეგად დამუშავებულ მონაცემებზე წვდომა კი, გააჩნიათ განყოფილების უფროსს, უფროს ექთანს და ინფორმაციული ტექნოლოგიების სამსახურის 2 (ორი) თანამშრომელს, თუმცა 2018 წლის 21 თებერვალს, ცენტრის №* განყოფილების ადგილზე შემოწმების ფარგლებში დადგინდა, რომ ვიდეოსათვალთვალო სისტემაში შექმნილია მხოლოდ 2 (ორი) მომხმარებელი სახელწოდებით „N1“ და „N2“.

ამდენად, ვიდეოსათვალთვალო სისტემის წვდომის უფლების მქონე პირებს არ გააჩნიათ სისტემაში პერსონიფიცირებული მომხმარებლის სახელი და სარგებლობენ საერთო სახელით („N1“/„N2“). ელექტრონული ფორმით დაცული მონაცემების უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად, მათზე წვდომის ადვილად ხელმისაწვდომობის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვანია, რომ აღირიცხოს მონაცემთა მიმართ შესრულებული ნებისმიერი ქმედება, მათ შორის მონაცემების დათვალიერება და ამოღება, ისე, რომ შესაძლებელი იყოს ქმედებაზე პასუხისმგებელი პირების იდენტიფიცირება, რათა არ მოხდეს ელექტრონული ფორმით შენახული მონაცემების უკანონო მოპოვება, გამჟღავნება, გამოყენება, განადგურება და ა.შ.

- შემოწმების შედეგად ასევე დადგინდა, რომ ცენტრს არ აქვს შემუშავებული რაიმე სპეციალური დოკუმენტი, რომლითაც განსაზღვრული იქნებოდა ვიდეოსათვალთვალო სისტემაზე წვდომის უფლებამოსილების საკითხები, მათ შორის, წვდომაზე უფლებამოსილების მქონე პირების მივლინების ან შვებულების პერიოდში უფლებამოსილების დელეგირების საკითხები. ასევე, არ არსებობს სპეციალური რეგულირება ურინოტესტირების კაბინაში ვიდეოსათვალთვალოს მიმდინარეობის წესის, ჩართული პირების, შესაბამისი უსაფრთხოების ზომების, მათი შესრულების მონიტორინგის, უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირების, მონაცემების პერიოდული წაშლის ვალდებულების და ა.შ. შესახებ.

შემოწმების ფარგლებში ცენტრი განმარტავდა, რომ ჩანაცვლებით თერაპიაში ჩართული პაციენტ(ებ)ის ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების (ურინოტესტირების) პროცესზე ავრცელებს ცენტრის გენერალური დირექტორის 2017 წლის ** სექტემბრის ბრძანებას. აღნიშნული ბრძანება ვრცელდება, საჯარო სამსახურში წარდგენის მიზნით ნარკოლოგიური საშუალების მოხმარების ფაქტის დადგენის შესახებ ცნობის და ნარკოლოგიური აღრიცხვიანობის შესახებ ცნობის გაცემის შემთხვევებზე, რომელიც თავის მხრივ გამომდინარეობს „სახელმწიფო მოსამსახურეებისა და საჯარო მოსამსახურეების ნარკოლოგიური შემოწმებისა და შესაბამისი ცნობის გაცემის წესისა და პირობების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2017 წლის 20 სექტემბრის №01-60/ნ ბრძანების მოთხოვნებიდან.

ზემოაღნიშნული ბრძანებებით განსაზღვრულია მათი მოქმედების არეალი, რომლიც არ მოიცავს ჩანაცვლებით თერაპიაში ჩართული პაციენტ(ებ)ის ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების (ურინოტესტირების) პროცესს. ამდენად, აღნიშნული რეგულაციის გამოყენება წარმოადგენს ცენტრის პრაქტიკულ გამოცდილებას (რომელიც ნებისმიერ დროს და შემთხვევაში შეიძლება შეიცვალოს) და არ ეყრდნობა მისი სავალდებულოდ შესრულების საკანონმდებლო ან/და ცენტრის შიდა რეგულაციით განსაზღვრულ პრინციპს.

მონაცემთა უკანონო ან შემთხვევითი გამჟღავნების, ან ნებისმიერი სხვა ფორმით გამოყენების თავიდან აცილების მიზნით და მონაცემებზე არასანქცირებული წვდომის პრევენციის უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია, ცენტრმა წერილობით შეიმუშავოს ვიდეოსათვალთვალო სისტემაზე წვდომის უფლებამოსილების საკითხები, განსაზღვროს უფლებამოსილი პირები, უსაფრთხოების წესები, მათი შესრულების მონიტორინგის მექანიზმები და სხვა. მონაცემების სენსიტიური ხასიათიდან გამომდინარე, განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, ჩანაცვლებით თერაპიაში ჩართული პაციენტ(ებ)ის ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების (ურინოტესტირების) პროცესზე ვიდეომონიტორინგის პროცესის სპეციალური რეგულირებაც, ვინაიდან, კანონმდებლობის მოთხოვნების დაცვით შემუშავებული სტანდარტულ და სპეციალური წესი/რეგულაცია, რომელშიც დეტალურად გაწერილია პროცესის მიმდინარეობა, დაშვებული, შესასრულებელი მოქმედებები და სხვა მისი შესრულების გარანტიას, დარღვევის არსებობის შემთხვევაში კი პასუხისმგებელი პირების გამოვლენის და მათი სანქცირების შესაძლებლობას ქმნის.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ცენტრის მიერ ადგილი აქვს „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17 მუხლით დადგენილი წესების დარღვევას, კერძოდ, კომპანია სათანადოდ არ აღრიცხავს მონაცემთა მიმართ შესრულებულ მოქმედებებს, ასევე არ აქვს მიღებული პაციენტების პერსონალური მონაცემების უკანონო/შემთხვევითი გამჟღავნების პრევენციის უზრუნველსაყოფად ადეკვატური ორგანიზაციულ-ტექნიკური ზომები, რაც წარმოადგენს ამავე კანონის 46-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევას და დამრღვევისათვის ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობის დაკისრების საფუძველს. პასუხისმგებლობის კონკრეტული ფორმის განსაზღვრისას პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორი „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 55-ე, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის 33-ე, 34-ე და 264-ე მუხლების საფუძველზე ითვალისწინებს, რომ ცენტრი წარსულში არ ყოფილა ცნობილი სამართალდამრღვევად, მზად არის გამოასწოროს გამოვლენილი ნაკლოვანებები და მიზანშეწონილად მიიჩნევს სახდელის სახით გაფრთხილების შეფარდებას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის, საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის და „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2, მე-4, მე-6, მე-17, 27-ე, 35-ე, 39-ე, 46-ე და 55-ე მუხლების საფუძველზე,

ინსპექტორმა გადაწყვიტა:

1. შპს „ა“ (ს/კ *****) ცნობილ იქნეს სამართალდამრღვევად „პერსონალურ მონაცემთა დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 46-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ჩადენაში და ადმინისტრაციული სახდელის სახით შეეფარდოს გაფრთხილება, ადმინისტრაციული სამართალდარღვევის ოქმი №0000582;
2. დაევალოს შპს „ა“-ს არაუგვიანეს 2018 წლის 30 ივლისისა:
- 3.1. შექმნას მეთაღონით ჩანაცვლების თერაპიის სახელმწიფო პროგრამის განხორციელების ფარგლებში, პაციენტების მიერ ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის მონიტორინგის ალტერნატიული საშუალება და დანერგოს მისი უშუალოდ გამოსაკვლევი პირის მიერ არჩევის შესაძლებლობა;
- 3.2. წერილობით შეიმუშავოს და დანერგოს პაციენტების მიერ ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის ვიდეომონიტორინგის სპეციალური წესები/პირობები, სადაც რეალური საჭიროებისა და კანონიერი მიზნების პროპორციულად განისაზღვრება მონაცემების დამუშავებაში ჩართული პირები, მონაცემთა უსაფრთხოების დაცვის შესაბამისი ორგანიზაციულ-ტექნიკური ზომები, მათი შესრულების მონიტორინგის მექანიზმები და უსაფრთხოებაზე პასუხისმგებელი პირები; ასევე, ვიდეოსათვალთვალო სისტემაზე წვდომის უფლებამოსილების საკითხები, მათ შორის, წვდომაზე უფლებამოსილების მქონე პირ(ებ)ის სამსახურიდან წასვლის ან/და მივლინების ან/და შვებულების პერიოდში ვიდეოჩანაწერებზე წვდომის/ უფლებამოსილების დელეგირების წესი და პირობები;
- 3.3. შეიმუშავოს და დანერგოს იმგვარი ორგანიზაციული და ტექნიკური ზომები, რომელიც უზრუნველყოფს მეთაღონით ჩანაცვლებითი თერაპიის სახელმწიფო პროგრამაში ჩართული პაციენტების პერსონალური მონაცემების დაცვას შემთხვევითი/უკანონო გამჟღავნებისაგან სპეციალურ საპროცედუროში ჩამანაცვლებელი სამკურნალო საშუალებების საგნობრივ-რაოდენობრივი აღრიცხვის ჟურნალის წარმოებისას და ბიოლოგიური მასალის ჩაბარების პროცესის ამსახველი ვიდეომასალის ცენტრის მხრიდან მეთვალყურეობისას(მათ შორის, მონიტორი მეშვეობით);
- 3.4. უზრუნველყოს იმგვარი ორგანიზაციული და ტექნიკური ზომების მიღება, რომლებითაც შესაძლებელი იქნება ელექტრონული ფორმით არსებული მონაცემების მიმართ შესრულებული ყველა მოქმედების აღრიცხვა ისე, რომ შესაძლებელი იყოს მონაცემთა მიმართ შესრულებულ ქმედებაზე პასუხისმგებელი პირის იდენტიფიცირება;
- 3.5. განსაზღვროს ვიდეოსათვალთვალო სისტემის მეშვეობით მოპოვებული ჩანაწერების შენახვის კონკრეტული ვადა ვიდეოსათვალთვალის განხორციელების კანონიერი მიზნების შესაბამისად;
- 3.6. გატარებული ღონისძიებების შესახებ წერილობით აცნობოს პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორს.
4. შპს „ა“-ს ეცნობოს მიღებული გადაწყვეტილების შესახებ;
5. გადაწყვეტილება შესაძლებელია გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოში (ქ. თბილისი, დავით აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კილომეტრი №6) ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან 10 (ათი) დღის ვადაში.

თამარ ქალდანი

პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ინსპექტორი